№ 14. Wtorek 19. Stycznia 1858. Rok wydania 48.

# GAZETA LWOWSKA.

*Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co Środy, kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. — Insercya od wiersza w półkolumnie (drukiem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k. Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.*

## PRZEGLĄD.



## Monarchya Austryacka.

### *Rzecz urzędowa.*

**Lwów**, 9. stycznia. W gminie włości Skomorochy, obwodzie Stanisławowskim założono nową szkołę parafialną, a na wyposażenie jej przeznaczyła gmina roczną składkę 40r. m. k. w gotówce, a w naturaliach 30 meców zboża różnego gatunku, następnie tamtejszy g. k. proboszcz ix. Grzegorz Czepiel przeznaczył jeden mec pszenicy rocznie dla nauczyciela, który ma także pełnić służbę diaka.

Następnie obowiązała się gmina Skomorochy wystawić po dzień 1. maja 1858, nowy budynek szkolny w ten sposób, że będzie obejmować w sobie nietylko młodzież szkolną odpowiednią stanowi populacyi włości, ale także pomieszkanie nauczyciela, oprócz tego zaopatrzyć szkołę w potrzebne sprzęty szkolne, i załatwiać po kolei zachodzącą przy szkole posługę, utrzymywać budynek szkolny ciągle w dobrym stanie i na opalanie izby szkolnej wydawać corocznie w kursie zimowym trzy kubiczne sągi paliwa.

Okazaną temi składkami pożyteczną dążność ku rozszerzeniu nauki ludu podaje niniejszem c. k. Namiestnictwo z zasłużonem uznaniem do wiadomości powszechnej.

---

Zmarły we Lwowie kanonik obrządku łacińskiego Franciszek Thoma przeznaczył jeszcze za życia wschodnio-galicyjską obligacyę indemnizacyjną z 1. listopada 1853 nr. 2223 w kwocie 500 złr. z kuponami bieżącemi od dnia 1. listopada 1856, aby przypadające procenta udzielać z ubożałym członkom gminy w Basiówce, a osobliwie na wiosnę.

Równocześnie przeznaczył ten sam kanonik na ten sam cel dla gminy Zimnawódka trzy wschodnio galicyjskie obligacye z 1. listopada 1853 nr. 3343, 5577 i 5578 każda po 100 złr., zatem razem trzysta złotych reńskich w m. k. z kuponami bieżącemi od 1. maja 1857.

C. k. namiestnictwo ogłasza ten szlachetny i ludzki czyn z tym dodatkiem, że wola fundatora przeszła już w wykonanie.

Z c. k. galicyjskiego Namiestnictwa.

Lwów, 31. grudnia 1857.

### *Sprawy krajowe.*

(Jenerał Hoyos †.)

**Medyolan**, 12. stycznia. Jenerał-major hrabia Hoyos, dawniej komendant twierdzy w Ankonie umarł wczoraj wieczór na apoplexyę.

— Ostatnich dni zjechało tutaj tyle cudzoziemców, że często trudno jest dostać fiakra. W katedrze pracują nad żałobnem przyozdobieniem ścian, i nad wielkim katafalkiem, gdyż dnia 15. b. m. odbędzie się za duszę zgasłego FM. Radetzkiego nabożeństwo żałobne.

## Ameryka.

(Porządek głosowania. — Upadek jenerała Cordowa w Boliwii.)

*Demokrat de St. Louis* donosi z Kansas, że na posiedzeniu ciała prawodawczego przeszła ustawa, według której dnia 5. stycznia będzie przedłożona do głosowania ludowi konstytucya w następującej formie: 1) za konstytucyą z niewolnictwem, 2) za konstytucyą bez niewolnictwa, a 3) przeciw konstytucyi. Przedsięwzięto ściśle środki, ażeby czuwać nad urnami głosowania na wyborze 21. grudnia. Mianowany jest komitet w każdym dystrykcie, ażeby spisał imiona wszystkich głosujących i zapobiegł fałszowaniu sprawozdań wyborów. Ma być w drodze znaczna liczba Missourów, ażeby na wyborach głosować. W Doripton zaszła zacięta sprzeczka, w której zginął republikanin, nazwiskiem Latham. Wiadomość o śmierci J. Lane według nowszych doniesień jest bezzasadną.

Boliwia. *Moniteur* donosi z Guguisaka 1. listopada: Po krwawej walce odniosła zwycięstwo rewolucya, która przy końcu ostatniego miesiąca w Boliwii wybuchła. Jenerał Cordowa został złożony z urzędu, a miejsce jego zajął pan Linares. Armia, która wspierała dawnego prezydenta, została porażona i zwinięta, i prawie wszystkie prowincye dały już swe potwierdzenie. Dr. Linares, który objął ster rządu, reprezentuje zasadę cywilną, nadktórą dotychczas w Boliwii panował żywioł wojskowy. Cudzoziemcy spodziewają się w panu Linares, który prezydentem był pełnomocnym ministrem republiki w Hiszpanii, znaleźć światłego protektora, a w umiarkowanym i statecznym jego charakterze upatruje lud rękojmię spokojności na przyszłość.

## Hiszpania.

(Uroczystość trzech Króli. — Nowa kolej. — Mexyk przyjął pośrednictwo Anglii i Francyi. — Zagajenie Kortezów.)

**Madryt**, 7. stycznia. Wczoraj śród wspaniałych uroczystości dworskich złożyła J. M. Królowa jak zwyczajnie w dzień Trzech Króli trzy złote kielichy w królewskiej kaplicy. Potem nastąpiło ucałowanie ręki. Znajdowali się na tej uroczystości wszyscy znakomitsi dygnitarze państwa a poseł francuski, margrabia Turgot, przedstawił zarazem Królowej barona Salamona Rothschilda. Wieczorem zajaśniała stolica w rzęsistem oświetleniu a do wszystkich teatrów rozdawano bilety bezpłatne.

— Pan Salamanca zaprosił na niedzielę kilka znakomitych osób do przejazdki koleją żelazną z Madrytu do Alicante. Nowa ta linia będzie już na przyszły miesiąc otwarta publicznemu obrotowi.

— Jak upewnia *Epoca* przyjął Mexyk pośrednictwo Francyi i Anglii bez wszelkiego zastrzeżenia.

— Telegraficzna depesza z Madrytu z d. 10. stycznia donosi: J. M. Królowa zagaiła dziś Kortezy. Zgromadzenie powitało Królowę okrzykami radości.

## Anglia.

(Wiadomości bieżące. — Jenerał Grant. — Sprawa indyjska. — Wykaz banku.)

**Londyn**, 13. stycznia. Rząd angielski nie pochwalił protestacyi pana Murraya przeciw nowo-mianowanemu następcy tronu w Persyi.

— Brygadyer Hope Grant, znany z ostatniego zwycięstwa nad kontyngensem gwaliorskim jestto stary weteran, który od 30 lat służy w wojsku a od 15 bawi w Indyach. Uczestniczył też we wszystkich dawniejszych wojnach indyjskich i poprzedniej wyprawie chińskiej.

— Dziennik *Daily News* nadmienia, że urzędowe poprzednie telegramy wystawiają wypadki w daleko pomyślniejszem świetle, jak następne doniesienia i raporta. Wiadomości o powstaniach w Chitagongu i Dacca ostatnią pocztą nadeszłe, niebyły jeszcze urzędownie ogłoszone. Zamilczanie podobnych wiadomości, wywarło u wielu podejrzenie, że niepomyślne z Kawnporu wiadomości, nie były niespodzianką dla rządu. Ten sam dziennik dodaje, że klęska jenerała Windhama zdaje się być skutkiem niespodzianego napadu. Angielscy oficerowie powinniby uznać już przecież potrzebę, stawiania posterunków. Niedbalstwa tego rodzaju sprawiły, że na Greatheda w Agrze napadli niespodzianie, i że nie wypadła z chwałą utarczka gdzie poległ Powell, i że dali się podejść pod Arah. Wogóle, — jest pewna; że zupełne przytłumienie powstania nie jest jeszcze tak bliskie. W Audzie, Rohilkundzie, i w Doabie jest europejskiego wojska za mało, aby się mogło utrzymać. Hawelok, Outram, Greathed przebili się wprawdzie do Luknowa; jednak dostawszy się tam wpadli w sidła. Campbell uwolnił ich, i przeprowadził nasze kobiety i dzieci na miejsce bezpieczne; ale jest zmuszony przebijać się z Luknowa do Kawnporu. Gdzie ukaże się Campbell, pędzi wroga przed sobą, jednak zaledwie odwróci się na chwilę, już jak letnie komary w około wędrowca, gromadzą się zewsząd powstańcy. Nietylko w bitwach padają nasi wodzowie. Tyle padło ich z wysilenia ile pod mieczem. Hawelok i Wilson przesilili się oczywiście. Wypadki słabości i śmierci z powodu duchowego wysilenia, równie jak nieproporcyonalna większość poległych oficerów, wypada słusznie, przypisać tylko liczbowej przewadze powstańców nad naszem w Indyach znajdującem się europejskiem wojskiem.

— Wykaz banku jest znowu pomyślny. Obieg banknotów wynosi 19,495.005 funt. szt. zatem przybytek o 183.435 funt szterl.,

zapas brzęczącej monety 12,643.193 funt. szterl., zatem przybytek o 1,188.232 funt. szterl. Rezerwa powiększyła się o milion. Rządowe i inne zabezpieczenia zmniejszyły się znacznie.

Dziennik *Economist* potwierdza udzielone w dzienniku *Times* doniesienie, że rząd zażąda od parlamentu zaraz po zebraniu, upoważnienia do zaciągnienia pożyczki, którą ma zawrzeć wschodnio-indyjska kompania. Zawrzeć ją ma w Anglii, pod własną gwarancyą, w kwocie 8 do 10 milionów.

## Francya.

(Nowiny dworu. — Wiadomości bieżące. — Uroczystość patronki Paryża. — Jenerał Lamoricière. — Kolegium francusko-arabskie w Algierze. — Pomyślne wiadomości z Japonii. — Doniesienia z Chin. — Zbrojna siła. — Traktat z Siamem.)

**Paryż**, 13. stycznia. Dziś odbędzie się znowu bal w Tuileryach.

— Najmłodszy z właścicieli medalu ś. Heleny liczy obecnie 58 lat. Jestto były podpułkownik polski hrabia Krosnowski.

— Wczoraj wieczór zakończyły się uroczystości zwyczajne w dzień ś. Genowefy, patronki Paryża. Przeszło 50.000 osób z pobliża odbyło pielgrzymkę do grobu świętej patronki w kościele St. Etienne-du-Mont.

— Jenerał Lamoricière przebywa obecnie z całą rodziną w swej posiadłości Prayel w pobliżu Amiens.

— W porcie cherbourskim budują nowy yacht parowy na prywatne usługi Cesarza. Okręt ten będzie mierzyć 85 metrów ogólnej długości, a poruszać go będą koła i machina parowa, przyrządzona w Hawrze w sile 500 koni.

— Otwarcie francusko-arabskiego kolegium w Algierze ma nastąpić nieodzownie temi dniami. Wszystkie prace przygotowawcze są już zupełnie ukończone. Gmach zakładowy stoi w bardzo zdrowem położeniu, a całe jego wewnętrzne urządzenie odpowiada wszelkim wymaganiom sanitarnym. Wykładane nauki obejmą prócz języków francuskiego i arabskiego matematykę, historyę, geografię, fizykę, rysunki itp. Naukę religii będzie wykładał Iman arabski.

— We Francyi zawiązało się wielkie towarzystwo, chcąc zakupić od rządu nieuprawne dotąd obszary ziemi w Algieryi. Wątpić jednak, aby rząd zechciał zbywać za pieniądze swe posiadłości afrykańskie.

— Dziennik *Pays* otrzymał pomyślne wiadomości z Japonii. W wykonaniu zawartego z północną Ameryką przymierza mianował Cesarz d. 25. października księcia Hayashi swoim nadkomisarzem w otwartych obcym narodom portach Nangasaki, Simoda i Hakodadi. Książę będzie rezydował w Simoda. Pomiędzy upominkami, jakie po zawarciu przymierza otrzymał Cesarz od Stanów zjednoczonych, znajduje się także mała kolej żelazna i telegraf elektryczny. Obadwa te upominki zajęły w wysokim stopniu Cesarza, który w ogóle o tyle jest ludzkim i światłym, o ile poprzednik odznaczał się fanatyzmem i zatwardziałym uporem przeciw wszelkiemu postępowi.

— Dziennik *Moniteur de la Flotte* zawiera prywatną korespondencyę z Chin względem wojskowych stosunków na bojowem widowisku: Na rzece Kanton jest wszystkich obcych wojennych okrętów 112. Pomiędzy temi jest angielskich 68 okrętów z 30 parowemi kanonierskiemi łodziami, o 1, 2. 4 i 6 działach. Przed wybuchem nieprzyjaznych stosunków, liczono w Chinach tylko 27 wojennych okrętów. Takie połączenie sił na tej rzece jest niesłychane, a przecież niewywiera na chińskie władze żadnego wpływu, i zdaje się, że dwór w Pekinie nic niewie co to się dzieje. Lord Elgin niemoże obsadzić Kantonu, gdyż wysłaniem lądowego wojska do Indyi jest sam zanadto osłabiony. Spodziewają się jednak, że wkrótce będą mieć 10 do 12 000 ludzi, i wtedy uderzą na Kanton. Ten sam dziennik sądzi jednak, że wzięciem Kantonu, nieukończy się wojna.

— Na dniu 15. sierpnia 1856 zawarła Francya za pośrednictwem swego jeneralnego konzula p. Montigny przymierze handlowe z Siamem. Według obwieszczonej w wczorajszym *Monitorze* osnowy traktatu ma odtąd panować pokój i przyjaźń między Cesarzem Francuzów a obudwoma Królami Siamu, jakoteż między obustronnymi poddanymi. Obadwa dwory mogą mianować konzulów z siedzibą w główniejszych miastach obu krajów. Poddani francuscy będą w całym obszarze królestwa Siamu używać zupełnej wolności religijnej i mogą dla siebie budować kościoły w stosownych miejscach. Misyonarzom francuskim wolno we wszystkich częściach państwa siamskiego kazać i nauczać nie mniej też zakładać szkoły, seminarya, szpitale i inne domy pobożne, mogą też podróżować swobodnie po całym kraju, byle się tylko umieli wykazać autentycznem pismem francuskiego konzula. Poddanym francuskim wolno dalej bez przeszkody kupczyć w kraju, ale stale osiedlać się mogą tylko w Bangkok i w okolicy miasta, lubo nie zabroniono im nigdzie zakładać magazynów i nabywać plantacyi. Nie można także pod żadnym względem zatrzymywać Francuzów w kraju w brew ich własnej woli, jeśli żadne ważne na krajowych ustawach oparte przeszkody nie sprzeciwiają się ich odjazdowi. Z wyjątkiem ceł przywozowych i wywozowych nie ulegają okręta francuskie żadnym opłatom tak wjeżdżając jak i wypływając, i będą we wszystkiem tych samych używać praw co dżonki siamskie. Przywiezione na francuskich okrętach towary nie będą opłacać cła powyżej 3% swej wartości a opłata zostanie nawet zwrócona, jeśli nie trafi się kupiec i ładunek wróci niesprzedany na okręt. Przymierze zawarte zostało na lat 12. Do tego dokumentu przyłączony jest także regulamin, który zawiera karę, jakie na przekroczenie zawartego traktatu handlu i żeglugi zagrażają kupcom francuskim. Przywóz broni i wszelkich innych przyborów wojennych zabroniony traktatem, a sprzedaż wszelkich podobnych przedmiotów może odbywać się tylko za wyraźnem przyzwoleniem siamskiego rządu.

## Belgia.

(Poseł turecki odjechał.)

**Bruxela**, 11. stycznia. Dotychczasowy turecki poseł przy tutejszym dworze wicehrabia de Kerhhowe udał się wczoraj z swoją rodziną na Paryż do Madrytu objąć tam nową posadę pełnomocnego ministra. P. Blondeel przybędzie tutaj temi dniami z Aten, i uda się niezwłocznie do Nowego Yorku.

## Holandya.

(Poseł do Hiszpanii. — Papiery hiszpańskie.)

**Amsterdam**, 12. stycznia. Nadzwyczajny poseł i pełnomocny minister holenderski przy dworze madryckim baron Sirtema de Grovestens odjedzie temi dniami spiesznie na swą posadę. Właściciele hiszpańskich obligacyi długu państwa przysłali do niego deputacyę z podziękowaniem za dotychczasowe usilne popieranie ich słusznych żądań, i zanieśli zarazem prośbę, aby przyłożył się z swej strony do rychłego załatwienia całej tej sprawy. Baron przyrzekł uroczyście, że z jednakową zawsze gorliwością będzie bronił słusznych pretensyi swych ziomków, i nie pozwoli wyrządzić im krzywdy.

## Włochy.

(Królowa Krystyna. — Odwiedziny Ojca ś. — Książęta Leuchtenbersey. — Pijaństwo. — Data statystyczne Rzymu. — Tajne stowarzyszenia.)

**Rzym**, 4. stycznia. Jego Świątobliwość udał się wczoraj z świetnym orszakiem do pałacu ambasady hiszpańskiej, aby oddać wizytę królowej matce hiszpańskiej. Królowa wyszła w licznem towarzystwie aż na schody naprzeciw dostojnemu gościowi, i wprowadziła cały orszak do sali tronowej. Jego Świątobliwość przepędził przeszło godzinę w rozmowie z Królową, poczem wrócił do swych pokojów w Watykanie.

— Pobyt obudwu Książąt Leuchtenberskich w Rzymie ma potrwać przynajmniej trzy miesięcy.

— Nowe wino przyprawiło już o zgubę wiele ofiar. W miasteczku Marino w górach albańskich, słynnem z opilstwa i zapamiętałości swych mieszkańców, zaszło kilka morderstw, wywołanych żądzą zemsty w pijanym stanie. Sagra Consulta obwieściła dziś wyrok, na mocy którego dwaj winiarzy L. de Marli i Pasqualini za popełnione morderstwa skazani zostali na 20 lat więzienia na galerach.

— Jeneralny wikaryat ogłosił dziś coroczny wykaz swój zwany *Stato delle anime dell' alma citta di Roma per l'anno 1857*. Wypływają ztąd następujące data statystyczne: W 54 probostwach Rzymu przebywa 38 biskupów, 1350 księży, 2391 zakonników, 1930 zakonnic, 936 seminarzystów, 273 akatolików i żydów i 38,926 rodzin prywatnych, w ogóle zaś 179.952 dusz.

— Z upłynionym rokiem ukończono także i śledztwo z politycznymi więźniami w warowni Pogliano w Rzymie o zamiar ucieczki i powstanie. Proces wytoczono 57 obwinionym, a wyrok będzie temi dniami wydany. Ma być bardzo surowy. Tym, którzy za dawniejsze przestępstwa byli i tak na wieczne więzienie skazani, zaostrzą, innym zaś przydłużą czas więzienia. — Równocześnie łagodzi łaska panującego kary tym, którzy w upłynionym roku nie mieli w powstaniu udziału.

— Rzymski korespondent dziennika *Univers* podaje następujące wyjaśnienia co do wypadków w Ascoli i Ankonie: Czynna od dawna policya w Ascoli odkryła tajne towarzystwo, rozgałęzione po całej prowincyi Ascoli. Naczelnik spiskowych niejaki Tamburini, dawniej urzędnik miejski, słynął ze swego exaltowanego sposobu myślenia. Pochwycone przy nim papiery dowodzą, że stał w związkach z wszystkiemi rewolucyjnemi komitetami we Włoszech mianowicie z neapolitańskiemi i piemontckiemi, którym w razie potrzeby silne przyrzekał ramię. Przyłączyła się do niego także pewna kobieta, poetka, uwiedziona utopiami politycznemi. W Ankonie przytrzymała policya wiele skompromitowanych osób. W mieście zaszło znowu kilka morderstw politycznych. Port ankoński daje schronienie wszystkim włóczęgom i podejrzanym, jacy tylko przebywają w tych stronach. Zatrudniając też pracowitych robotników, chroni od prześladowania policyi wielu ludzi niebezpiecznych zamiarów i namiętności.

## Niemce.

(Doniesienia z Paryża. — Zamach na życie Cesarza. — Stan zdrowia Króla pruskiego obwieszczony izbom. — Sejm luxemburski zamknięty. — Buletyn zdrowia Króla Wirtemberskiego.)

Dziennik *Zeit* pisze: Z Paryża nadeszły telegraficzne wiadomości, które w politycznych kołach wszystkich krajów jak najżywsze wywołają oburzenie. We czwartek d. 14. b. m. wieczór podjęto nowy zamach skrytobójczy na życie Cesarza. Zamiar nie udał się na szczęście, wszakże kilka osób z pobliża monarchy padło ofiarą ohydnej zbrodni, dokonanej prawdopodobnie za pomocą machiny piekielnej. Ich Mość Cesarstwo uszli szczęśliwie wszelkiego przypadku. Telegraficzne depesze donoszą jednozgodnie, że explozya nastąpiła w chwili, kiedy powóz Cesarstwa stanął u wjazdu do teatru opery. Powóz został zgruchotany, a kapelusz Cesarza przedziurawiony. Adjutant cesarski jenerał Roguet odniósł lekką ranę. Kilka

innych osób cesarskiego orszaku nie uszły także lekkiego uszkodzenia, ale kilku żołnierzy gwardyi z eskorty cesarskiej padli na miejscu z śmiertelnemi ranami. Ich Mość Cesarstwo weszli w najlepszym stanie śród radośnych okrzyków widzów na salę opery, i zabawili na przedstawieniu do północy. Tymczasem rozniosła się już wiadomość o szczęśliwie odwróconem niebezpieczeństwie, a w dowód radości zajaśniało zaraz całe miasto w festynnem oświetleniu. Powrotowi Cesarstwa do Tuileryów towarzyszyły okrzyki zapału ludności, a w samym zamku składali obcy dyplomaci swe gratulacye. *Monitor* z d. 15. stycznia zawiera już urzędowe sprawozdanie o całym wypadku.

**Berlin**, 14. stycznia. Prezydent ministrów uwiadamiał dziś pierwszą izbę o stanie zdrowia Króla i zawisłem od tego położeniu kraju, a co do udzielenia nowego pełnomocnictwa Księciu Prus wyraził się temi słowy: Jego Królewicz. Mość Książę Prus kazał zasięgnąć na nowo urzędownie zdania lekarzy przybocznych. Nastąpiło to 3. stycznia i raport lekarski zaświadcza stanowcze polepszenie zdrowia Jego Król. Mości. Wszystkie władze umysłowe wróciły już do normalnego stanu, i lekarze ufając zasadom umiejętności spodziewają się w krótkim czasie zupełnego wyzdrowienia Króla. Ale ponieważ polepszenie zwolna postępuje, i Jego Król. Mość nawet po zupełnem wyzdrowieniu będzie potrzebował jeszcze wypoczynku, osądzili lekarze, że objęcie rządów nie może jeszcze nastąpić na dniu 23. stycznia. Jego Mość Król przedłużył zatem udzielone Księciu Prus pełnomocnictwo zastępstwa w rządzie na dalsze trzy miesiace, a gdy Książę Prus przychylił się do tego żądania, nie wahało się ministeryum państwa przyjąć na siebie odpowiedzialności za to.

— Na wczorajszem posiedzeniu izby drugiej obrany został prezydentem hrabia Eulenburg, a pierwszym wiceprezydentem deputowany Arnim.

**Luxenburg**, 12. stycznia. Frankfurtskie dzienniki otrzymały z Luxenburga telegraficzną depeszę, że sejm na wczorajszem posiedzeniu przyjął jednogłośnie przedłożony rządowy budżet dochodów i wydatków. Poczem zamknięto sejm, gdyż upłynął już 40dniowy ustawami oznaczony termin.

**Sztutgarda**, 12. stycznia. Dzisiejszy buletyn zdrowia Jego Mości Króla zawiera następujące doniesienie: „Jego Mość Król przepędził wczorajszy dzień dość dobrze. W nocy częsty kaszel, nade dniem twardy sen, który trwa dotąd, t. j. do godziny 9tej.“

## Dania.

(Otwarcie rady państwa.)

**Kopenhaga**, 14. stycznia. Dzisiaj zagajono radę państwa. Król wyraził w mowie tronu, że postrzegł z głębokim smutkiem, iż sposób, jak Stany Holsztyńskie i Lauenburskie pojmują administracyjne stosunki, wywołał niechęci i niepokoje, które stały się powodem układów z niemieckiemi państwami i wytoczenia tej sprawy przed sejm związkowy. Rada państwa może przekonać się z aktów, że rząd był gotów dla zgody zezwolić na wszystko, co zgadza się z dobrem i ustawami kraju. Jednak jest obowiązkiem państwa zabezpieczyć rządowi siłę, która w potrzebnym razie zdołałaby bronić honoru i samodzielności państwa.

## Rosya.

(Policyjny nadzór.)

**Petersburg**, 5. stycznia. Śledztwo względem zaszłych nieporozumień między studentami a policyą w Moskwie wypadło na korzyść studentów. — Sanitarna komisya nie ustaje w śledztwach u rzemieślników, a policyjny dziennik ogłasza ponownie kilka wypadków, które zmusiły policyę do karania majstrów. I rzeczywiście jest prawie niepodobnem do wiary, ile nieludzkiego postępowania, a szczególnie pod względem mieszkania i wiktu, i pomimo zagrożonej kary musi znosić czeladź od swoich majstrów.

## Turcya.

**Tryest**, 13go stycznia. Według najnowszych wiadomości z Czarnogóry wrócili zbuntowani rajowie w Hercegowinie i Czarnogórcy do swych domów. Gdy ustalono już pokój, czego spodziewano się już w ostatnich dniach, udał się poseł Wezyra do Trebinii, a ztamtąd do Sutoryny i Castel nuovo dla odprowadzenia zbiegłych tureckich finansowych urzędników i swego oddziału do Sutoryny.

## Azya.

(Szczegóły doniesienia z teatru wojny indyjskiej.)

*East Indya House* w Londynie ogłosił dnia 12go b. m. telegraficzne wiadomości z Indyi, będące w niejakim związku z dawniejszem opisaniem wypadków pod Kawnpore:

**Kalkuta**, 10. grudnia 1857. Naczelny wódz oswobodziwszy osadę Luknowa, zabrał kobiety, rannych, stanowych więźniów, 23 lak rupii, klejnoty Króla, równie jak wszystkie działa, i wrócił do Kawnporu. Sir James Outram z silną dywizyą został w Alumbagu w sąsiedztwie Luknowa. Wszystkie kobiety i dzieci z Luknowa, równie jak większa część rannych przybyli do Alahabadu szczęśliwie. Dnia 26go uderzył jenerał Windham na pierwszą 3000 ludzi liczącą dywizyę gwaliorskiego kontyngensu, rozprószył wszystko, i zabrał im wszystkie działa z wyjątkiem jednego lekkiego działa polnego. Dnia 27. listopada wpadło centrum gwaliorskiego kontyngensu do cywilnej stacyi Kawnporu i spalili namioty trzech naszych pułków. Dnia 28. uderzyli ciższami powstańcy na nasze okopy, zostali jednak z wielką stratą odparci. Strzelcy odebrali im dwa 18funtowe działa. Pułk 64. ucierpiał przytem znacznie. Brygadyer Wilson został zabity. Dnia 28. listopada wieczorem przybył sir Collin Campbell do Kawnporu. Dnia 3. grudnia wysłał do Alahabada kobiety i dzieci, a 6. grudnia uderzył na gwaliorski kontyngens i zmusił do ucieczki, następnie ścigał nieprzyjaciela 14 mil gościńcem ku Kalpee i zdobył obóz powstańczy z 16 działami, ogromnym zapasem amunicyi, faszyn, zboża, wołów i t. d. a prócz tego cały pakunek. Nasze straty były nieznaczne. Jenerał Hope ścigając uciekających powstańców gwaliorskiego kontyngensu dopędził ich w chwili, gdy pod Sera Gant zaczęli swe działa przeprawiać na drugą stronę Gangiesu. Uderzył na nich, pobił na głowę, zdobył 15 dział, wszystkie pakunki i amunicyę, niestraciwszy sam ani jednego żołnierza. Sir Henry Havelok umarł dnia 25. listopada. Ponieważ silny korpus powstańców zagrażał granicy Jaunporu, więc pułkownik Songden cofnął się do Jaunporu. Jednak wzmocnienie, które otrzymał spiesznie, wielki wywarło wpływ, gdyż aż po dzień 8. grudnia, panował na granicy pokój. Pułkownik Franks objął dowództwo nad tamtejszem wojskiem. Wojska z Rewah zadali powstańcom z Myhore dwie klęski i zajęli warownie Kunchynpore i Zorah. Dnia 8. listopada uderzyli powstańcy na Mehidpore. Kontyngens zaczął rokoszować i oficerowie musieli uciekać. Powstańcy wzięli wszystkie działa i zrabowali obóz. Jednak część konnicy z kontyngensu Hyderabad pod dowództwem majora Orr puściła się w pogoń za nimi, i pobiła ich dnia 12. listopada po zaciętej walce. Powstańcy zostawili na pobojowisku 100 zabitych. Odebrano im wszystkie działa i zdobycz. Pułkownik Durand wyruszył dnia 23. listopada z mhowską armią na Mundesore. Uderzył na powstańców i zadał im klęskę i ciężką stratę, gdyż zdobyto 5 dział. Ci powstańcy zagrażali Neemuch, ta okolica jest zatem teraz oswobodzona, a resztka powstańców trzymających się w warowni Mundesore jest bardzo zniechęcona. Redmayne podporucznik z 14. królewskiego pułku dragonów został zabity a podporucznicy James, Martin i Prendergast ranni.

**Czytagong**. Oddział 34. pułku krajowej piechoty zbuntował się dnia 18. listopada, uwolnił więźniów i zrabował kasę. Zbiegli do Sylhetu. Nikt niezginął. Na wiadomość o powstaniu w Czytagongu, postanowiono rozbroić trzy kompanie stojącego w Daka 73 pułka krajowej piechoty. Kompanie stawiły opór, jednak przezwyciężeni uciekli, zostawiwszy 60 zabitych, do Dżelpigorie, głównej kwatery swego pułku. Trzech majtków poległo w tej walce. Oddział 73. pułku krajowej piechoty, 50 Ghurkow i 80 ludzi nieregularnej konnicy udało się za powstańcami, by im odciąć drogę. Konnica uciekała podczas nocy, a piechota dawała ognia za niemi. Europejczyków z Barjeethingu wysłano z trzema działami na Dżelpigorie. Z Kalkuty wysłano także Europejczykow Czytagong i Daka. Od czasu ostatniej poczty przybyło z Anglii 2704 ludzi.

— Gwalior, nazwany Gibraltarem indyjskim, jest to silna warownia górska w królestwie Scindia, którego władzca tego samego używa imienia. Od nazwy warowni zwą często cały kraj Gwaliorem. Chcąc wzmocnić swą armię indyjską, narzucili Anglicy wielu władzcom krajowym zobowiązanie utrzymywać swoim kosztem stały kontyngens wojska, którego liczbę oznaczały pozawierane umowy. Żołnierzy do takich kontyngensów zaciągano w tych samych stronach, gdzie Anglicy brali Sepojów do swych pułków krajowych. Organizacya też i karność była w obudwu korpusach jedna i ta sama, zkąd właśnie główne urosło niebezpieczeństwo. Władzca Mahrattow Scindia posiadał taki kontyngens w swem państwie. Gdy wybuchło powstanie, przyłączyli się żołnierzy kontyngensu do spraw buntowniczych Sepojów. Wszakże nie tak rychło mogli wyruszyć w pole przeciw Anglikom. Z początku powściągał ich władzca po części namową, częścią groźbą, nakoniec jednak podnieśli rokosz otwarty, i wyruszyli w pomoc walczącym braciom w Delhach i Audzie. W pierwszych swych poruszeniach okazywał kontyngens ten zupełny brak planu w działaniu. Zwycięztwo, jakie jenerał Windham miał odnieść nad nim w ostatnich czasach, nie miało żadnego znaczenia, bo zaraz nazajutrz zadał ten sam hufiec zupełną klęskę temu samemu wodzowi. Charakter najnowszej poczty indyjskiej pokazuje w ogóle, że dłuższego jeszcze potrzeba będzie czasu, nim ukorzy się całe powstanie.

## Afryka.

(Przechód wojsk angielskich. — Ozdoby orderów Wicekrólowi.)

Dziennik *Pays* otrzymał z Alexandryi pod dniem 29. grudnia następujące wiadomości prywatne: Przechód wojsk angielskich trwa ciągle. Towarzystwo użyło wszelkich środków do ułatwienia tego pochodu. Jak wiadomo, ustaje kolej żelazna o 25 mil od Suez. Wynajęto zatem 1100 osłów pod dalsze transporta. Wicekról zezwolił na zakupienie 1200 koni dla indyjskiej armii. Wicekról otrzymał od Cesarza Rosyi insygnia wielkiego krzyża orderu białego orła, a od wielkiego Księcia Toskanii wielką wstęgę orderu wojskowej zasługi.

## Doniesienia z ostatniej poczty.

**Tryest**, 16. stycznia, 10. godzina zrana. W tej chwili przy najpiękniejszej pogodzie rozpoczyna się śród huku dział, odgłosu dzwonów i niezmiernego napływu ludu obchód pogrzebowy marszałka hrabi Radetzkiego.

**Paryż**, 16. stycznia. *Monitor* donosi: Zamach na życie Cesarza wypłynął, jak się zdaje, z rozgałęzionego komplotu, uknutego za granicą. Rząd otrzymał w czerwcu jeszcze wiadomość, że w Jersey przyrządzają rodzaj rakietów, któremi miano rzucać do powozu Cesarza. Donoszono rządowi o rychłem przybyciu Pierrego do Paryża, który rzeczywiście na Paryż przejeżdżał do Bruxeli, gdzie odbył się zjazd wielu zbiegów politycznych. Pierri widział z sobą przyrządzony według systemu Jacquina palny preperat kruszcowy. Przytrzymano go jeszcze przed zamachem, ale na nieszczęście nie tak wcześnie, aby przeszkodzić zbrodni, której dokonali wspólnicy spiskowi.

Ich Mość Cesarstwo wyjeżdżali wczoraj odwiedzieć rannych żołnierzy, poczem przyjmowali gratulacye ciała dyplomatycznego i dygnitarzy państwa, tudzież adresy różnych korporacyi.

Liczba rannych wynosi 102; pomiędzy temi znajduje się 50 osób cywilnych. Prefektura policyi liczy 29 rannych ajentów. Dwadzieścia koni łansierów z eskorty poniosło uszkodzenia, a dwa padły na miejscu. W najbliższą niedzielę odbędzie się uroczyste Te Deum.

**Turyn**, 16. stycznia. Izbom obwieszczono niektóre zmiany w gabinecie. Ratazzi ustępuje z ministeryum. Cavour obejmuje prowizorycznie ministeryum spraw zewnętrznych, Lanza zaś stanowczo finanse, a prowizorycznie portfeil publicznego oświecenia.

## Wiadomości handlowe.

**Sanok**, 9. stycznia. W drugiej połowie grudnia sprzedawano na targach w obwodzie sanockim w przecięciu mec pszenicy po 2r. 54k.; żyta 1r.48k.; jęczmienia 1r.30k.; owsa 57k.; ziemniaków 49k. Cetnar siana kosztował 1r.4k. Sąg drzewa twardego 6r.5k., miękkiego 4r. Za funt mięsa wołowego płacono $4^{3}/_{5}$k. i za mas okowity $36^{2}/_{5}$k. m. k.

### Kurs lwowski.

| Dnia 18. stycznia. | | gotówką | | towarem | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | złr. | kr. | złr. | kr. |
| Dukat holenderski . . . . . . . . . | mon. konw. | 4 | 42 | 4 | 45 |
| Dukat cesarski . . . . . . . . . | „ „ | 4 | 45 | 4 | 49 |
| Półimperyał zł. rosyjski . . . . . . | „ „ | 8 | 15 | 8 | 20 |
| Rubel srebrny rosyjski . . . . . . | „ „ | 1 | 36 | 1 | 37 |
| Talar pruski . . . . . . . . . | „ „ | 1 | 33 | 1 | 34 |
| Polski kurant i pięciozłotówka . . . | „ „ | 1 | 10 | 1 | 11 |
| Galicyj. listy zastawne za 100 złr. | bez kuponów | 78 | 45 | 79 | 15 |
| Galicyjskie obligacye indemnizacyjne | bez kuponów | 77 | 33 | 78 | 7 |
| 5% Pożyczka narodowa . . . . . | bez kuponów | 83 | 24 | 84 | 3 |

### Kurs giełdy wiédeńskiej.

Dnia 16. stycznia o pierwszej godzinie po południu.

Pożyczka narodowa 5% $84^{1}/_{4}$—$84^{5}/_{16}$. Pożyczka z r. 1851 S.B. 5% 92—93. — Lomb. wen. pożyczki z 5% 95 — 96. Obligacye długu państwa 5% $81^{7}/_{8}$—82, det. $4^{1}/_{2}$% 71 — $71^{1}/_{8}$, det. 4% $64^{1}/_{2}$—$64^{3}/_{4}$, detto 3% 50— $50^{1}/_{2}$. detto $2^{1}/_{2}$% 41 — $41^{1}/_{2}$, detto 1% $16^{1}/_{4}$—$16^{1}/_{8}$. Oblig. Glogn. z wypłatą 5% 97. — — Detto Oedenburgs. z wypłatą 5% 96 — — —. Detto Peszt. 4% 96 — —. Detto Medyol. 4% 95 — —. — Obligacye indemn. niższ. austr. 5% 88 — $88^{1}/_{2}$, detto węgier. $78^{1}/_{4}$—$78^{3}/_{4}$, detto galic. i siedmiogr. 78 — $78^{1}/_{4}$. detto innych krajów koron. 85 — 86. — Oblig. bank. $2^{1}/_{2}$% 63 — 64. Pożyczka loter. z r. 1834 326 — 328. Detto z roku 1839 $124^{1}/_{2}$—$124^{3}/_{4}$. Detto z r. 1854 106—$106^{1}/_{4}$. Renty Como 15—$15^{1}/_{4}$.

Galic. list. zastawne 4% 77—78. Półn. Oblig. Prior. 5% 87—$87^{1}/_{2}$. — Glognickie 5% 80 — 81. Obligacye Dun. żeglugi par. 5% 85—$85^{1}/_{2}$. Oblig. Lloydy (w srebrze) 5% 87 — 88. 3% Prior. obl. tow. rząd. kolei żelazn. po 500 frank. za szt. 111 — 112. Akcyi bank. narodowego 979 — 980. Akcye c. k. uprzyw. towarzystwa kred. 239 — . Akcye niż. austr. tow. eskomp. 123 — $123^{1}/_{4}$. Detto Budzyńsko-Lincko-Gmundzkiej kol. 232 — 233. Detto półn. kolei 183 — $183^{1}/_{4}$. Detto tow. kol. żel. za 500 frank. $303^{1}/_{2}$ — 304. Detto kolei ces. Eliz. po 200 złr. z wpłata 30% 103 — $103^{1}/_{4}$. Detto Połud.-północn. niem. komunikacyjnej kol. żel. 95—$95^{1}/_{4}$. — Detto cisiańskiej kolei żel. $100^{3}/_{4}$ — 101. Detto Lomb.-wen. kol. żel. 255 — 256. Detto Cesarza Franc Józ. wschod. kol. żel. 194 — $194^{1}/_{2}$. Detto losy tryest. 105 — $105^{1}/_{2}$. Detto tow. żegl. parowej 546 — 547. Detto 13. wydania — — —. Detto Lloyda 380 — 382. Peszt. mostu łańcuch. 60 — 61. Akcye młyna parowego wiéd. 57 — 58. Detto Pressb.-Tyrnawskiej 1. wydania 19 — 20. Detto 2. wydania 29 — 30. Esterhazego losy 40 złr. $77^{1}/_{2}$ — 78. Windischgrätza losy 24 — $24^{3}/_{4}$. — Waldsteina losy $27^{3}/_{4}$—28. — Keglevicha losy 15 — $15^{1}/_{4}$. Ks. Salma losy 42 — $42^{1}/_{2}$. St. Genois 38—$38^{1}/_{4}$. Palffego losy 40 — $40^{1}/_{2}$. Clarego $39^{1}/_{2}$—39 /4.

Amsterdam 2 m. 88 l. Augsburg Uso $106^{1}/_{2}$. — Bukareszt 31 T. —. — Konstantynopol 31 T. —. — Frankfurt 3 m. $105^{1}/_{2}$ l. — Hamburg 2 m. 78. — Liwurna 2 m. $104^{1}/_{4}$. — Londyn 3 m. 10 — 20. — Medyolan 2 m. 104 /4. — Paryż 2 m. $123^{1}/_{2}$. — Cesarskich ważnych dukatów agio $7^{1}/_{2}$—$7^{5}/_{8}$. Napoleons'dor 8 13 — 14. Angielskie Sover. 10 19 — 20 —. Imperyał Ros. 8 23 — 24.

### Telegrafowany wiédeński kurs papierów i weksli.

Dnia 18. stycznia.

Oblig. długu państwa 5% 82; losowane obligacye 5% —; obligacye długu państwa $4^{1}/_{2}$ % —; 4% —; 3% —; $2^{1}/_{2}$% —; pożyczka loter. z r. 1834 330; z r 1839 $124^{1}/_{2}$; z r. 1854 $106^{7}/_{16}$; poż. nar. z r. 1854: $84^{0}/_{16}$. Oblig. banku —. Akcye bankowe $981^{1}/_{2}$. Akcye zakładu kredytowego 244. Akcye kolei półn. po 1000 złr. —. Austr.-franc. akcye kolei żelaz. po 500 fr. z wypłatą w ratach —; detto z pełną wpłatą —; — kolej żelazna lomb.-wenecka —. Akcye kolei nadciskiej —. Kolej cesarzowy Elżbiety 206. Kolej połud.-półn. komunikacyjna $189^{1}/_{2}$. Akcye żeglugi parowej na Dunaju po 500 złr. —. Akcye żeglugi parowej Lloyda po 500 złr. 357. Akcye niższo-austr. Towarzystwa eskomptowego po 500 złr. $616^{3}/_{4}$. Galic. listy zast. 4% —. Oblig. indemn. niż.-austr. $88^{1}/_{4}$; detto innych krajów koron. $86^{1}/_{2}$; detto galicyj. $78^{5}/_{16}$. detto węgierskie 79. Amsterdam 88. Augsburg $106^{5}/_{8}$ l. Bukareszt 266. Konstantynopol —. Frankfurt 106. Hamburg 78. Lipsk —. Liwurna $104^{1}/_{2}$. Londyn 10.18. Medyolan —. Marsylia $123^{1}/_{8}$. Paryż $123^{1}/_{8}$. Agio duk. ces. $7^{1}/_{2}$.

### Przyjechali do Lwowa.

Dnia 18. stycznia.

Zajechał do hotelu rosyjskiego: P. Paygert Adam, z Wiednia.

Zajechali do hotelu europejskiego: PP. Tyszarski Felix, z Martynowa. — Augustynowicz Wład., z Rohatyna.

Zajechali do hotelu Langa: PP. Mauroupi Konst., kr. pens. podporuczn., adjut J. M. Króla Grecyi, z Mołdawii. — Jeruzalem Ferd., c. k. podporuczn., z Pragi.

Zajechali do hotelu angielskiego: PP. Rubczyński Alfred, z Stanina. — Poten Karol, z Olszanki. — Grabowski Wład., z Sokołówki.

### Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 18. stycznia.

PP. Augustynowicz Seweryn, do Kniaźego. — Hr. Borkowski Alexand., do Winniczek. — Derblich Wolfgang, c. k. lek. pułk., do Brodów. — Kosicki Henryk, do Tarnawki. — Łodyński Stanisł., do Milatyna. — Nikorowicz Karol, do Rokietnicy.—Smarzewski Franc., do Kujdaniec.—Tretter Hilar, do Łoniego. — Uleniecki Kwiryn, do Seremkowa.

### Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

*Dnia 16. i 17. stycznia.*

| Pora | Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum. | Stopień ciepła według Reaum. | Stan powietrza wilgotnego | Kierunek i siła wiatru | | Stan atmosfery |
|---|---|---|---|---|---|---|
| 7. god. zrana | 325.22 | — 1.2° | 95.0 | połn-zach. | sł. | pochmurno |
| 2. god. popoł. | 323.49 | + 0 8° | 90 2 | zachodni | „ | śnieg |
| 10.god. wiecz. | 322.32 | — 0 8° | 95.7 | półn.-zach. | mier. | „ |
| Wysokość śniegu 49‴ | | | | | | |
| 7. god. zrana | 342.51 | — 7 0° | 93.2 | północny | sł. | pochmurno |
| 2. god. popoł. | 325.34 | — 4.1° | 90.5 | „ | „ | „ |
| 10 god. wiecz. | 326.95 | — 5.9° | 93.9 | „ | „ | „ |
| Wysokość śniegu 6‴. | | | | | | |

### T E A T R.

*Dziś* przedst. niem.: **„Adryanna Lecouvreur“**, dramat w 5 aktach z francuskiego, na korzyść p. *Mayer*.

*Jutro* przed. pol.: **„Kochany Dziadunio“**, komedya w jednym akcie i dwuaktowy dramat z francuskiego p Emilowej Girardin pod napisem: **„I radość przestrasza.“**

*W piątek* na dochód pani Anieli *Aszperger* przedstawiony będzie w polskim teatrze po raz pirwszy najnowszy dramat oryginalny p. Józefa Korzeniowskiego pod nazwą: **„Cyganie.“**

## KRONIKA.

Od dnia 1. do 15. stycznia r. b. skazani zostali:

Leib N., Sara Beile R., Majer L. i Freide W. za znieważanie święta, Wilhelm D., Lea M., Majer Michael P., Rickle R., Henoch W., i Chaje B. za przekroczenie przepisu zamykania sklepów, Süssman R. zaś za nieupoważnione wyprawianie muzyki z tańcam na zapłacenie kary pieniężnej, którą obrócono na fundusz ubogich, nakoniec Maryan R. za zastawianie trotoarów czyli chodników, Berl S., Lea B., Maryanna J, Katarzyna D., Julia R., Katarzyna H. za znieważenic święta, a Berl B. i Feige F. za znieważenie niedzieli na karę aresztu.

Zostający za kradzież w indagacyi i zbiegły z aresztu niebezpieczny złodziej Stanisław Wojnar zwany także Pisko został dnia 10. b. m. schwytany przez policyę i odstawiony do sądu karnego.

Alexander D., który przybieraniem fałszywych nazwisk i charakterów, równie jak podrabianiem dokumentów popełnił rozmaite oszustwa, został także przez przez policyę schwytany i do sądu karnego odstawiony.

— Nowo odkryta o 5 mil od Rzymu odległa Bazylika była św. Szczepanowi poświęcona, i w 6tym wieku zbudowana. Już odkopano sześć słupów przecudnej roboty i z kosztownego kamienia „verde antico“ równie jak i rozmaite napisy.

— Dziennik „Giorn. di Roma oblicza wartość w upłynionym roku z państw kościelnych wywiezionych starożytnych i teraźniejszych obrazów i posągów na 408 475 szkudów; zatem o 117.146 szkudów więcej jak w 1856 roku.

— W ciągu upłynionego roku wypłynęło z Hamburga na 127 okrętach 28.575 wychodźców, z tego udało się na 71 okrętach 20.393 osób do nowego Jorku, w 15 okrętach 4208 do Quebeku, w 4 okrętach do Nowego Orleanu 553 osób, na 5 okrętach do Dona Franoisca 578 osób, w jednym okręcie 77 osób do Santos, zaś do Rio de Janeiro 385, do Rio grande, do Sull Santa Catharina i Itajahz 666, do Bahia 20, do Pernambuko 10, do Lizbony 7, razem wziąwszy na 13 okrętach; do Puerto Mont, Waldywii i Walparaiso w 3 okrętach 332 osób, do Santa Marta na jednym okręcie 99 osób, do Australii odpłynęło na 13 okrętach 1203, a do Port Natal w Afryce 1 okręt z 44 wychodźcami. A bezpośrednio na Hull i Liwerpol wysłano w ogóle 2670 wychodźców. Ogólna zatem suma wysłanych z Hamburga wychodźców wynosiła 31 245, zatem o 5270 osób więcej jak w 1856.

Główny Redaktor ***M. Szrzeniawa Sartyni.*** *Z c. k. galic. drukarni rządowej.*